

Dobrodruh, bývalý trestanec, ale také zakladatel francouzské kriminální policie Sûreté Eugèn François Vidocq velmi dbal na to, aby si jeho detektivové cvičili paměť na obličeje. Pravidelně proto navštěvovali věznice, kde si při takzvaných parádách pečlivě prohlíželi jednotlivé tváře. Ostatně, problém s přesným popisem se v práci policistů objevuje dodnes. Různé systémy na vytvoření skládaného portréty, tradičně nazývaného identikit mají dobré či špatné výsledky úzce svázané s tím, jak dokonale si svědek dokáže podobu zapamatovat. Obecně platí, že ženy bývají pozornější nežli muži a výtvarníci výrazně převyšují ty, co nedovedou malovat. A čas od času se objeví talent vsutku výjimečný.

Byl čtvrtek, třináctého února roku 2006. Ve Strakonicih nedaleko Velkého náměstí odemykala prodejnu dárkových předmětů prodavačka Jiřina Neklanová. Ve třináct třicet končila polední přestávka, na minutu přesně klaply dveře krámu a cedulka na nich zavěšená oznamovala, že je otevřeno.

„Před budovou nikdo nestál, uvnitř bylo všechno v pořádku,“ vyprávěla později prodavačka. „Potom přišla nějaká paní se dvěma dívkami. Chvilí si vybírala, nakonec odešla s tím, že mám dárky zabalit, později se pro ně zastaví. Vzápětí se v obchodě objevila mladá žena. Váhavě chodila po místnosti, neřekla, co chce, nic nekoupila, jen si vystavené zboží prohlížela. A pak tam vtrhl ten chlap. Čepice s kšilem, přes obličej převázaný šátek, v levé ruce pistoli. Mířil mi na hlavu a velel: Dělej, naval všechny prachy!“

Obvyčejné zimní pozdní poledne v poklidném okresním městě. Po Bavorově ulici chodili nic netušící lidé, dveře malého krámků byly zavřené a zevnitř zajištěné závorou.

„Otevřela jsem pokladnu, on sám si vzal papírové bankovky. Nebylo toho moc, nějaké dvoustovky a stokoruny. Tohle zvedni, křičel na mne. Měl na mysli přihrádku, pod kterou se zpravidla dávají větší peníze. Ležely tam pětistovky, dvě tisícikoruny a malé sáčky se zálohami na zboží vyráběné na zakázku. Všechno sebral, ale bylo mu to málo. Nastavil dlaň, abych mu nasypala drobné z kasy. Všechny se do hrsti nevešly, mince cinkaly o stůl a kutálely se po podlaze.“

Nakonec mi nařídil, ať si lehnu na zem, počítám do dvaceti, a hlavně, ať se v žádném případě nepokouším spojit s policií. Koutkem oka jsem zpozorovala, že mladá žena, která celé přepadení tiše pozorovala, si lehla také. Pak bouchly dveře od prodejny. Pomalu jsem se zvedla, ta slečna vstala dřív a ptala se, jestli mi nic není. Zavrtěla jsem hlavou, ona se otočila a velmi rychle vyběhla ven.“

Měřeno odhadem, celá záležitost netrva-

la déle nežli dvě tři minuty. Ve 13.49 zavznil na operačním středisku telefon. Policista prodavačku vyslechl, poradil jí, ať se pro jistotu v krámu zamkne, a okamžitě poslal na místo autohlídky. Jeden vůz kroužil po okolí v jisté naději, že by mohl narazit na prchajícího lupiče, z druhého vystoupili policisté a vešli do prodejny.

„Nebojte se prosím, už je všechno v pořádku.“

Prodavačka byla trochu roztřesená, ale poměrně rychle se vzpamatovávala. Když dorazil výjezd kriminálky, dokázala už o celé záležitosti hovořit vcelku klidně.

„Jak se choval ten lupič?“

„Řekla bych, že suverénně. Křičel. Nezдало se však, že má strach.“

„Dokážete ho popsat?“

„Dvacet pětadvacet let. Byl dost velký, tak sto osmdesát, možná sto osmdesát pět centimetrů.“

„Co měl na sobě?“

„Kalhoty, takové ty flekaté maskáče. Svetr. A tmavý šátek přes obličej. Jako lupič z kovbojského filmu.“

„A zbraň?“

„Myslím, že to byla pistole. Držel ji v levé, ano, určitě v levé ruce.“

Policista zaklapl blok a spojil se s patrolující autohlídkou. Chlapík odpovídající popisu se nikde v okolí nevyskytoval.

„Já jen, ještě...“ zajíkla se prodavačka.

„Prosím.“

„Víte, ty oči. A trochu i hlas... Hrozně mi připomněl jednoho spolužáka ze základky.“

Ríšu Peterku. Jenže jsem ho už šest let neviděla.“

Strakoničtí kriminalisté přijali informaci s mírnou skepsí, nicméně již první nahlédnutí do úředních záznamů možné podezření notně posílilo. Pan Richard Peterka měl přes své mládí hustě popsaný trestní rejstřík, v současné době byl za jakousi zlodějinu opět v podmínce. Tak si pro něj zajeli.

• • •

„Ruce vzhůru!“

Zbraň vypadala hrozivě. Ukazováček stiskl spoušť, mechanismus klapl, z míst, kudy měly vyletovat prázdné nábojnice, vyšlehl žlutý plamínek plynového zapalovače. Možná právě tahle hračka, příliš velká a nepraktická pro běžné nošení, inspirovala nápad s loupeží. Dalším motivem byla permanentní nouze. Nedoučený zedník Peterka utrácel víc, než vydělal, dlužil peníze skoro každému, na koho se podíval. Žil v bytě placeném dvěma poněkud povětrnými slečnami, rád se napil, občas hrával na automatech. Poslední větitel mu položil nůž na krk.

„Jestli to nevrátíš, tak řeknu, žeš ty prachy ukradl. Seš v podmínce, tak snad víš, co to znamená...“

Věděl to dobře. Stejně jako mu bylo jasné, co bude následovat, když krátce po přepadení krámu spatřil odznak kriminálky. Brzy po tom, co zaplatil nejžhavější dluhy, si totiž uvědomil chybu, kterou udělal. Když ze dveří prodejny sundával cedulku

s nápisem OTEVŘENO, neměl ještě na sobě pletené rukavice. A v celostátní evidenci jeho otisky dávno mají.

„Předpokládám, že víte, proč jsme tady.“

Richard Peterka neutrálně pokrčil rameny. Byl rozhodnut neříkat nikomu nic. Trucovité období však netrvalo dlouho. Obviněný byl příliš zkušený na to, aby čekal zázraky. Po vyslechnutí zákonného poučení a po krátké poradě s obhájkyň prohlásil, že bude hovořit.

• • •

„Potřebný věci jsem si dal do igelitový tašky. Kšiltovku, šátek, rukavice. Zapalovač ve tvaru pistole jsem měl v kapse. Slávina, to je jedna z holek, u kterých bydlím, šla se mnou. Vůbec nic jsem jí neřekl, neměla ani tušení o tom, co chci udělat...“

Tuto pasáž výpovědi vyslechli policisté se značnými pochybnostmi. Mnohem podobnější pravdě se zdálo, že dívka byla o plánovaném přepadení informována a snažila se příteli pomáhat. Nicméně příslušné důkazy nejsou. Pokud se pan Peterka gentlemansky rozhodl vzít veškerou vinu na sebe, není jak mu jeho tvrzení vyvrátit.

„Nejdřív jsem myslel, že přepadnu prodejnu potravin, jenže tam byla spousta lidí, to by nedopadlo dobře. Kousek dál ve stejné ulici právě otevíral krámk s dárkovým zbožím. Vešla tam jedna starší paní se dvěma malejma holkama, čekal jsem, až zase vyjde ven, a mezitím jsem poslal dovnitř Slávina. Jako ať něco vybere. Dveře z ulice vedou nejen k prodejně, ale taky dál do domu. Zevnitř byla cedulka s nápisem OTEVŘENO, tu jsem sundal a zaklapl západku, aby nikdo nemohl vejít. Vedle

vchodu do obchodu bylo schodiště, vyběhl jsem nahoru, a tam jsem si sundal svrchní bundu, nasadil čepici, uvázal šátek přes obličej. Vrátil jsem se do přízemí a s make-tou pistole v ruce jsem vtrhl do obchodu. Prodavačku jsem poznal, kdysi to byla spolužačka. Ale to už je dávno. Sebral jsem peníze a mazal pryč. Na chodbě jsem se zase převlíkl, byl jsem děsně nervózní, když jsem otevíral závoru na domovních dveřích, vůbec mi to nešlo. Už jsem se bál, že se odtamtud nedostanu. Venku mě dohlonila Slávina. Byla hrozně naštvaná, křičela, že jsem blbec a nic takového jsem neměl dělat. Jenže už se stalo.“

Kriminalisté výpověď nekomentovali, jenom si potřebovali ověřit některé detaily.

„Kam jste položil tu pistoli.“

„Na pult. Přikryl jsem ji dlaní, aby nebylo poznat, že je to hračka.“

„Vzal jste všechny drobné?“

„Ne. Část se vysypala na podlahu. Ale neměl jsem čas je sbírat.“

Drobná fakta souhlasila s výpovědí prodavačky i s ohledáním místa činu.

„Bylo něco na podestě schodiště?“

„Jo. Nějaký květináče. Ale já se v kytkách nevyznám.“

„Pokračujte.“

„Bál jsem se, že nás bude někdo honit, ale všude bylo ticho a klid. Když jsme se dostali do našeho bytu, byl jsem tak rozčilen, že se mi udělalo špatně. Teprve potom jsem se dal do počítání. Bankovky, drobný, pytlíčky se zálohami. Dohromady to bylo tak tři tisíce čtyři sta, možná o pár korun víc. Ty popsaný igelitový sáčky jsem po jistotu spálil.“

„Co jste s penězi udělal?“

„Zaplatil dluhy. Teda ty nejnnutnější. Dobil jsem si kredit v mobilu, koupil cigarety a nějaký jídlo. Tím pádem mi nezbylo už vůbec nic.“

„Kde jsou věci, které jste měl při přepadení na sobě.“

„Doma. Tedy v tom bytě, kde teď bydlím. Ve skříni.“

„Chcete ještě něco dodat?“

„No asi, že to není jen tak, udělat něco takového. Byl jsem z toho dost roztřesený. Už bych to nevpokořoval.“

Tečka, konec, závěr. Podpisy kriminalistů, advokátky i obviněného. Výslech byl skončen v devatenáct třicet pět. Od loupežného přepadení krámk v Bavorově ulici uplynulo dvacet devět hodin.

• • •

Od založení francouzské kriminální policie nás dělí téměř dvě stě let. Vypráví se, že Vidocqovi detektivové se v optické paměti vypracovali k pozoruhodnému mistrovství. Bezpečně poznávali známé tváře, byť i změněné strništěm vousů, či zohavené různými primitivními operacemi. Škoda, že přes propast času nelze podobné dovednosti porovnávat. Možná by se od jedné strakonické prodavačky, které stačil maličký proužek obličej nad maskovacím šátkem, měli co učit.

Jména osob byla z pochopitelných důvodů změněna.

jr

Foto Václav ŠEBEK

MUZEUM POLICIE ČR

Ke Karlovu 1, Praha 2

tel.: 224 922 183

fax: 974 841 091

e-mail: muzeum@mvcz.cz

PROGRAM ČERVENEC 2007

STÁLÁ EXPOZICE

Historie, vznik, vývoj a činnost bezpečnostních sborů na území našeho státu, kriminalistika a známé kriminalistické případy, prezentace problematiky dopravní a letecké služby, cizinecké a pohraniční policie, ale i bývalé státní bezpečnosti.

Expozice se po dobu prázdnin postupně upravuje.

VÝSTAVY

do 22. 7. **La memoria della materia** - obrazy, sochy a keramika raku Evy Hodinové

do 22. 7. **Půlstoletí o zločinech** - výstava věnovaná nejvýznamnějším kriminalistickým případům uplynulých padesáti let

21. 7.–26. 8. **Koně a lov** - exponáty ze Státního zámku Slatiňany

Prostituce staré Prahy - stálá výstava

Dětské dopravní hřiště pro veřejnost čtvrtek 13–15 hod.,

sobota a neděle 10–12 hod. a 14–16 h.

Půjčujeme kola a koloběžky

pro 1. stupeň ZŠ (10,- Kč za 30 min.), cyklisté jsou povinni používat na dopravním hřišti **přilbu**.

Informace o programech a případné objednávky na tel.: 974 824 862

Internetová adresa –
<http://www.mvcz.cz/muzeum>

Expozice je otevřena denně mimo pondělí od 10.00–17.00 h.,

od 2. do 9. července MUZEUM UZAVŘENO.

Změna programu vyhrazena

